

БУРЯТ УНЭН

КПСС-эй Бурядай-обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

№ 148 (9595)

1961 оной июнин 24, суббото

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй XXII СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МУРЫСӨӨ УЛАМ ҮРГЭДХЭЭ

Бэлэдхэл хайнтайгаар... Долоон жэлэй гурбадахы жэлэй тусэбье болзоорхой урид дур...

Полина Денисова Сулхарын фермын хаалишада дунда эгээн түүрүүлэн, Москвагай областини Серпуховско району...

ХАНИ ХАРИЛСААГАА НАЙЖАРУУЛЫТ

Үндэр хада хабсагай, тала дайда, хүбшэ тайгамнай хүхэ ноогоон хүнжэлээр хушагдаба. Эгээл энэ үедэ «Улаан Аха»...

Ажал хэрэгүүд тухайгаа өөһдэ хоорондоо ходо хөөрөлдөж, дутуу дундануудаа элирүүлжэ, гээгдэжэ ябагшад түүрү зэргэдэ гаргаха болоод, дүү дүршэлөө андалдан абал...

АЛМА-АТАДА Н. С. ХРУЩЕВОЙ ОШОД БАЙБАН ТУХАЙ

Алма-Атада, июнин 22. (ТАСС). Алма-Атада ошоод байхан КПСС-эй ЦК-гэй Нагдэхэй секретарь, СССР-эй Министруудай Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев үлдэнэн синтетическэ материалуудаар хэгдэн шэнэ гэрий конструкци хараба. Республикын хульбарилгшад Н. С. Хрущевые удамшажа яоба.

1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хабаадаһан тухай выставкэ

МОСКВА, июнин 22. (ТАСС). Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайндай ахилар 20 жэл гүйсэлэнгэйнь дашарамдуулан, М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ Советскэ Армин түүбэй байшантай зунай парк соо «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хабаадаһан тухай» выставкэ нээгдэ.

Фашизмда эсэргүүгээр тэмсэгшэдэй Уласхоорондын федерацийн телеграмма

МОСКВА, июнин 22. (ТАСС). Советскэ Союзда гитлеровскэ Германиян довтолон ороһондоо хойшо 20 жэл болоһонтой дашарамдуулан, фашизмда эсэргүүгээр тэмсэгшэдэй Уласхоорондын федерацийн гэрлэн дайнда ябагшадай Советскэ комитетэй нэрэ дээрэ телеграмма эльгэбэ. Гитлеровскэ армийда эсэргүүгээр баатарлигаар тэмсэхэдэ совет арал олон хүнүүдэ Харюугаа абаха гэгэн Баруун Германиян хульбарилгшэдэй тусбууде бруутуулаха тэмсэдэ үнгарһан дайнда хабаадаһад, эсэргүүсэлгын тэмсэдэ яобан бүхы ороһондай хүнүүд болохо ёһотой. Хамтаараа баатарлигаар тэмсэһан дурсахаалта үшарнай энэ тэмсэдэ зоригжуула ёһотой гэжэ телеграмма сооно хэлдэгдэнхэй.

Зүлгэ ногооной шэмэтэйдэ

Зунай шаргал наран Бүргэтэ майлын халзан оройн саагуур хоргодожо, хүлэмхи улаабтар туяануудаа тала дайдаһаа хуряжа байба.

Садхалан үнээдэ хашаада оруулад байха үедэ фермые дааша Валентина Дармаева хажуудан ерэбэ.

— Бүрэн үдэр боложо, үнээднэй ехэл садхалан бусаба ха. Теэд бэлээртиннай муулаал ёһотой даа,— гэжэ фермые дааша адуулганда хандаба.

— Бэлээрэй тухайл хөөрөлдэхэеэ ханаа нэм, тэрэнээ нэлгэхэ сагнай ойртоо, хоёр-гурбан хоногто энэл газартаа үнээдэ бэлээрэй яндан добо болошохон,— гэжэ адуулгашанинь харюусаба.

— Бидэ Нимажан Шагдуровтай бүхы бэлээрэе эрвэжэ ерээбди. Үглөө үглөөнөө Сүүжин Хотогор гаргаарайгы, яһала ногоотой найн бэлээрэй гэжэ шэлээрэбди,— гээд Валентина Дармаева адуулгашандаа захиба.

Урданайнгаа алдууе хараадаа абан...

Байгша ондо шэнээр эмхидгэлдэн манай совхоз хамта 630 гектарта кукуруза таринхай. Энэ ургамалай тарилга үнээдэ оньожоруулагданан 10 зноно хүдэлөө юм.

Тэзд урдындаһаал, кукурузын тарилгые найнаар хээбди гээд лэ, ханаагаа амархагүй, харин саг үргэлжэ ургасынгаа хойноһоо найн харууна эмхидгэхэ ёһотой гэжэ кукурузашаднай найн мэдээг болоо.

Совхозоймнай 1-дхи отделеһини механизатор С. Т. Крыловой даадаг звено кукуруза тариха, ургасынгаа хойноһоо харуулаха талаар найн жэшээ харуулжа байна. Кукурузашад С. Крылов А. Чирков хоёр Душалан гэжэ газарта 70 гектар кукурузын газарые дааж абаһан байба. Тэздэнэр тарилгынгаа талмай гектар бүридэ 20 гаран тонно нагшэбхэ гаргажа, газараа найнаар үтэгжүүлээ. Тийгээд тарилга хээһнээ урид тэрэнээ элбэг элбэгээр уһалһан, найн шанартайгаар элдүүлжэ, тэгшлэһэн байна.

Тийгээ эдэ кукурузашад тарилгаа совхоз соогоо түрүүлэн, найн бэлдэхэлтэйгээр эхилээ һэн. Машина, техникээ түгэс бэһэн болгожо, тарилгын агротехникы найнаар шуудалһан кукурузашад түрүүлэн үдэрһөө зүб квадратуудые гаргажа, тарилгаа богон болзор соо үнүргөө. Тарилга хэйһнэй үгүүлээр 5—6 хоногтой үнээрээ тэздэнэр газараа таамагаар (ургасын гараагүйдэ) борнойжо, хатуужа хальһатаһан хурьһынь зөөлөрүүлээ, буртаг үбһэнэй үрэ үндэһынь талһан байна. Мүнөө Душалан тарьяалан дээрэ ногоон квадратууд үдэр бүри эли тодо боложо байһаай. Кукурузын эшэнүүдэй бутлайхатй сасуу хоёрдохой борнойлодожо, һүүлээрнээр зурууд хоорондын элдүүлгэ хэгдэхэ юм. Зундаа кукурузашад зурууд хоорондын элдүүлгэ 2—3 дахин хээд, газараа найшбыхын шүүһээр уһалжа байһаа. Мүнөө тэздэнэр газарингаа дээдэ, үндэр талаһан бульдозероор траншейүүдые малтажа, тэздэнэр соогс аргал шэбхэ суглуулжа байна.

Мүнөө жэл Баргажан ношта полиин «хатан»—кукурузые хүндэтгөөр хүдэн уртаха гэжэ оролдоһон коммунист Семён Трофимович Крыловой звеногойһидой жэшээгээр совхозоймнай бусад кукурузашад хүдэлээрэ эмхидхэнэ. Тэздэнэр 1961 ондо дааж абаһан газарингаа гектар бүридөө 250—300 центнер кукурузын набша ногоо абаха гэгэн уялгааа дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ ороо.

С. Хрущев Алма-Ата ерэбэ

АлМА-АТА, июнин 22. (ТАСС). Алма-Атада, июнин 22. (ТАСС). Алма-Атада ошоод байхан КПСС-эй ЦК-гэй Нагдэхэй секретарь, СССР-эй Министруудай Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев үлдэнэн синтетическэ материалуудаар хэгдэн шэнэ гэрий конструкци хараба. Республикын хульбарилгшад Н. С. Хрущевые удамшажа яоба.

ССР-эй, союзна республиканыудай гурван түүгүүд нанамай гэрэлдэ улаһан харагдана. «ИЛ-18» тухалэй турбовинтна лайнер аэровокзал тээшэ шэггэжэ ерэбэ. Самобойл гэшүүрээр буужа яобан Н. С. Хрущевые нэрвемэ алыга ташалгаар, амаршалгын үгүнүүдээр суглаарашад утга.

А. Поздняков, Баргажанай совхозой парткомой секретарь.

ПАРТИНА АЖАЙДАЛ

Залуу мал түргэн аргаар үсхэхэ

Ная туршалгын жэшээтэ ажахын түб — Түхэн тосхондо («Сибиряк» колхоз) КПСС-эй райкомой гурбадахи...

(КПСС-эй Түхэнэй райкомой Пленумдэ)

ямарар эмхидхэлэгэнь, ямар түлөөнэ абадагынь асуужа абал.

Энэ нонин экскурсида ябашадта туршалгын-жэшээтэ ажахын гланиа зоотехник Г. Е. Федоров зоотехническэ тайлбар, заабари үгэһэн байгаа.

Удаань Түхэнэй клубта бусажы ерээд Пленум хүдэмээр үргэлжлүүллэ.

Эгээн түрүүлэн «Саяанай» совхозой тургалшан Нэндэ Доржидэ үгэ хэлэбэ; — Мүнөө жэл манай ажаахда тугал олоор гарзалаа, шэгнүүрынь биратайгаар нэмээгүй.

Түргэн мал ажалдай продуктнуудыс худалдаха уялгануудай ямарлар дүүргэгдэжэ байһаниис харахалда, бүришье хангалтагүй.

Элдэб ном, газет, журнал, харуулан ойгуулха агитац, лекци болон семинаруудай зоотехническэ заабари үбүнхэндэ манай фермнүүдтэ тон удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ, бөөдүүлэгдэнэ.

малай байрануудта ороод үзөөрэгтэ. Юу харахтаба? Тугалайнгаа байрын пезшэн-гүүдыс бааятар түлжээрхөд, тэндэ залуу заахан малнуудыс бүгшэм халуун агаарта байлгажа, уушха эльгынь гэдэнэ гүзөөнь муудуулжа, үбэлхөөжэ байдаг.

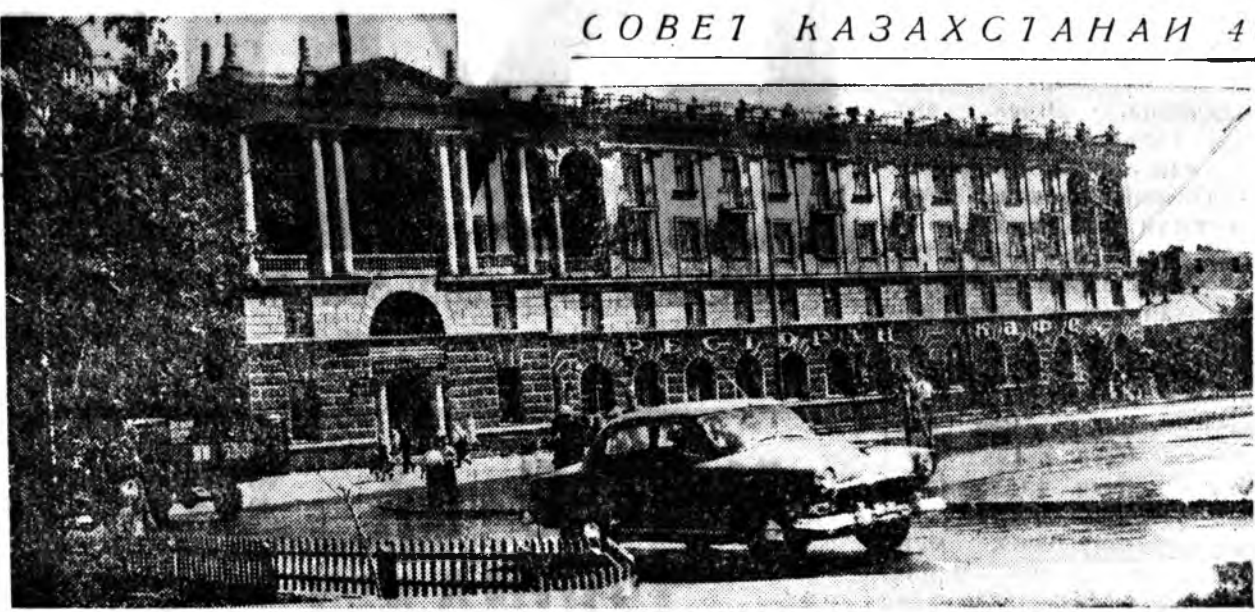
Залуу мал түргөөр томо болгохо, үхэрэй то толгой олошуруулха ажал эрхилжэ байхалда имэ хоёр зүйл алдангүй хараадаа абаха ээргэртэй.

Убэлэй сагта малай шэгнүүр эхээр нэмээжэ болохогүй хэбэртэйгээр хөөрөлдөгч ябадал, хоонон шаналдаан гарадаг гэһэн.

«Саяанай» совхозой дүрбөлэхи отделецин тургалшан Билдүүев, Санжиев гэһнэд үбэлэй үдэл тугалнуудайнгаа шэгнүүр 1200 грамм хүртээр нэмээдэг байхал юм.

Пленум дээрэ тургалшад Пежемская, Миронова, Попов, «Заготсклод» Хэрэнэй конторыс эрхилэгшэ Андыков, республикын хүдөө ажахын министр М. А. Худяков болон бусад үгэ хэлэбэ.

СОВЕТ КАЗАХСТАНАИ 40 ЖЭЛЭИ ОИДО

ЦЕЛИНОГРАД Долоон жэлэй туршда Целино хизаарта 100 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэр баригдаа.

КАЗАХ АРАДАЙ ГЭРЭЛТЭ БАЙНДЭР

(Казахска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ И. Шариповтай хөөрөлдөөн).

Казах арад түрэл республикынгаа болон Казахстанай компартиин 40 жэлэй оёе баяр баясхалантайгаар найндэрлэжэ байна.

Алдарта «Аврорын» буугай суурайнгаа сасархан улаан туугайгай Казахстанай үргэн тангис гэрэлтүүлэн, Агууехэ Октябрийн революциин Россин хойш энэ хизаарта хүнэй хүниис мүлжэн дарлаха гуримыс үгы хэйш сагнаа казах арадай национальна хүгжэлтын эхи захта табигдаа бэлэй.

1920 оной августын 26-да РСФСР-эй ВЦИК болон СНК В. И. Ленин, М. И. Калинин гэр табигалтай Киргизин (Казахска) Автономно Советскэ Социалистическэ республикын байгуулагдахан тухай декрет баталан абахан байгаа.

Хаанай засаг Казахстане өөрингөө колони, эд зөөри татаха, революционерүүдыс сүлэхэ газар гэжэ харадаг байгаа.

Мүнөө республика дотор шэнэ техникээр хангадгалан 14 мянга шахуу предпрятинууд хүдэлнэ.

Эрхим хайн очерк бэшэхын түлөө конкурсын дүн

Коммунизм байгуула байһан манай усын совет хүнүүдэй шэн габьяата ажал худалмери, ажабайдал, амаһуудал, хүсэл эрмэлзэлгэ зураглаха гэдэн зорилготойгоор «Бурят үнэн» газетын редацци эрхим очеркнүүдэй конкурс сонсохоһон байгаа.

Мунгоновой «Баяндайн Сэдэн баяртай ябаһай» гэжэ очерк магьяата ажал худалмери, ажабайдал, амаһуудал, хүсэл эрмэлзэлгэ зураглаха гэдэн зорилготойгоор «Бурят үнэн» газетын редацци эрхим очеркнүүдэй конкурс сонсохоһон байгаа.

ПАРТГРУППАНУУД БАЙГУУЛАГДАНА

Һүдлэй үдэ колхоз, совхозуудай отделени бүхэндэ ажахын тоссондо оройн хэдэ үдэстэ үчүгдүүд бии болон. Эдэмнай тугхай худалмериладтай, газар үба, техникэ, зэр ажасар, түсб даабаритай багахан бөөс даани ажахы болон.

Манай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүрхдэ отделенида гурбан партийна группна байгуулагдаа.

Энэ партгруппна (группарторгнэ Цыбик-Доржо Аюшев) 5 коммунистэй юм.

Гуртын коммунистлар ганса-шьс хөөрөлдө, ушналда хэжээ мөлшадые ажал худалмерида амжалта туйлахани, уралдад эгшэ, тэднээр өһөдөө тарэ талаар бүсэдэ жэшээ харуудаг байна.

ПАМЧАТКА ХАХАД АРАЛАЙ ХОЙТО ЗҮГТЭ ПАРТИН XX СЭЭДИН НЭРЭМЖЭТЭ ОЛОН ХАБАРТАЙ КОЛХОЗ БИИ.

Иүүднэнь жэлүүдэй үдэ үдэн хэжээ колхоз хубилдла болло.

Габшыс һая байгуулагдалан партийна группануудай хүдэл-мэриде нилээд дутагдалнууд үзэгдэнэ.

Ц. Сагалеев, Эдэн Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизацциин секретариин орлошо.

Памчатка хөхөд аралай хойто зүгтэ партин XX сээдин нэрэмжэтэ олон хабартай колхоз би... Иүүднэнь жэлүүдэй үдэ үдэн хэжээ колхоз хубилдла болло.

„Хиналта, шалгалтыс шангадхаха“

Имэ гаршагтайгаар июнийн 4-нэй номерто гараһан статья соо нотагай Соведуудай зүгөө ямаршыс зүбшөөлгүүгөөр гөрдөй газар дээрэ, илангаа Ойтырскэ райондо зарим хүнүүд эмхи гуримгүйгөөр, өөһднэгөө дураар гэрнүүдыс барина гэжэ тэмдэглэгдэнэ байгаа.

Имэ хуули бусын ябадал саашаа эрид усадханы тула өөһднөгөө дураар барилга хэгшэдыс элiruулан, тэданиис хуулин ёһоор хээрэхэ асуудал райсоведуудэй гүйсэдкомдо зүбшэн хэлсэжэ, гуримшуулха тухай гөрсөвдэй гүйсэдкомой зүгөө райсоведуудэй гүйсэдкомодута, район бүхэнэй прокуратура, милициин танагуудта эрилтэ тэмдэглэгдэ.

КАЗАХСКА ССР. Карагандагай шахтернуудай дунда Михаил Бондатовтой хүтэлэгч риддэг коммунистическэ шалай бригада КПСС-эй XXII сээдин нээгдээр түсбөөн гаддуур 5 мянган тонно иүүрнэ малтха уялга абанхай.

ШУБУУШАН НЭРЭЭ НЭРЛҮҮЛБЭ

ОДООН жэлэй хоёрдох хабар бэлэй. Лениний нэрэмжэтэй колхоз коммунистууд хамтынгаар малай тамире доошлууу...

Зураглал

☆☆

богторхон туранхай тахьянууд харахы байра соогоо хаалттай урзылдаж хуурад. Убалай хүйтэндэ...

гэлжэ оролдодог. Тэрэндэ шубуунай ажал тухай бэшгэдэхан номууд олон. Мун газет, журналнууде саг сагтань абажа байдаг.

ШЭНЭ АРГААР ХОНИДОО ХАЙШАЛЖА ХУРАЯ

Энэ онол арга хэрэглэхэдэ ажалай бүтээсэ хоёр-гурба дахин дээшэлнэ

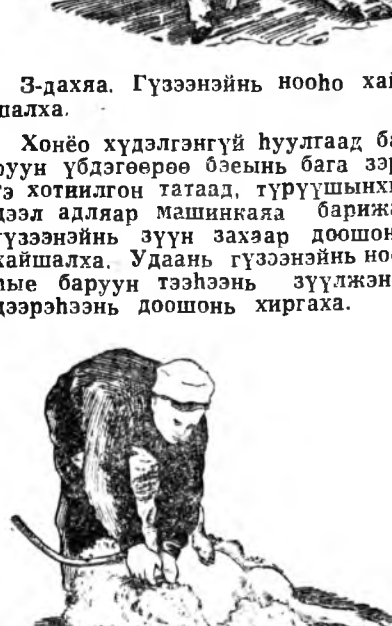
1-дэхэ. Хонё баряад хайшалха газаргаа хуулаха.

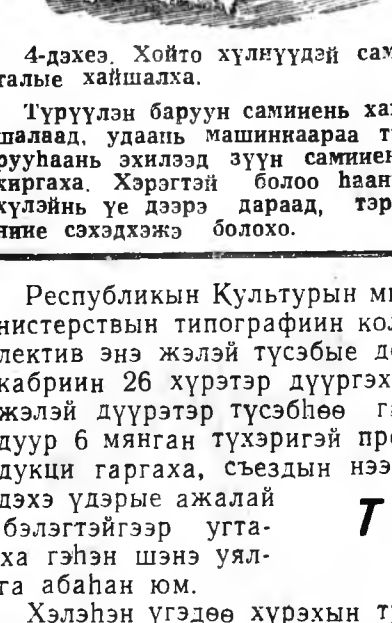
2-дэхэ. Гүзээнэй нооно хайшалха эхилжэ.

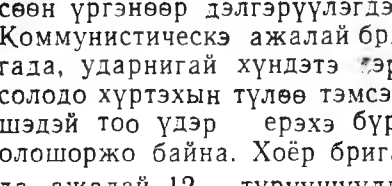
3-дахя. Гүзээнэй нооно хайшалха.

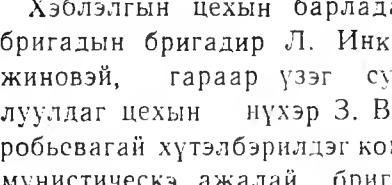
4-дэхэ. Хойто хүлүүдэй самх талы хайшалха.

5-дахя. Зүүн ташаагын нооно хиргаха.

6-дахя. Хузуунэй нооно хайшалха.

7-дэхэ. Зүүн мур талын нооно хиргаха.

Хубан сагаан, торголиг нарин ноотой хонёор баян ман республикын колхоз, совхозуудай олон мянган хоншоодой ажалда халуун хах эрэнхэй. Хаа хаанагүй хоншоодой ноон түлэг хайшалагдажа байнхай.

Ажалай бүтээсэ 2-3 дахин дээшлүүлдэг энэ шэнэ-оренбургин онол аргаар Кяхтын аймаггай Погранична совхозой малшал хонидоо хайшална. Баяхан Хорин аймаггай Анааг хой совхоздо хоншоод олоороо сугларжа, мун тэр аргаар хониды хайшалха дүршэлтэй танилсахан байха юм.

ТУРУУШУУЛЭЙ ТОО ОЛОШОРНО

Республикын Культурын министрствын типографийн коллектив энэ жэлэй түсэбнэ декабрин 26 хүрэтэр дүүргэж, жэлэй дүүрэтэр түсэбнэ гаддуур 6 мянган түхэрэйгэй продукция гаргаха, сьездын нэгдэхэ үдэрнэ ажалай бэлэтэйгээр угтаха гээн шэнэ уялга абahan юм.

Тус областдо хони хайшалагшаар чемпион нэрэ олоһон комбайнер Иван Федорович Раваев дунда зэргээр 5-6 килограмм нарин нооно үгэдэг 115 хони (үдэртөө 8 час хүдэлхэдөө) хайшалдаг байба.

Хонё тусхай тогтоогдоһон гуримаар, хаанаһаань эхилээд, хаанань дүүргэхэб гэжэ найса дээхэ уялгатай. Тэрэ 11 гурим энэхэй зурагууд дээрэ харуулагдана.

ЭРДЭМ КОЛХОЗНОО

Эрдем колхозной дундагаар 100-120 үндэгэ абажа зорилготой. Табан зуушье, табан мянганшье тахья барил ажалын адли гэжэ тэрэ тоолодог. Тиммэхэ тэрэ зун намартга 5000 тахьятай болохо хүсэлтэй. Ная түрүүшын 1200 халбара асараад, найнаар дэгжээжэ байна.

7-дэхэ. Зүүн мур талын нооно хиргаха.

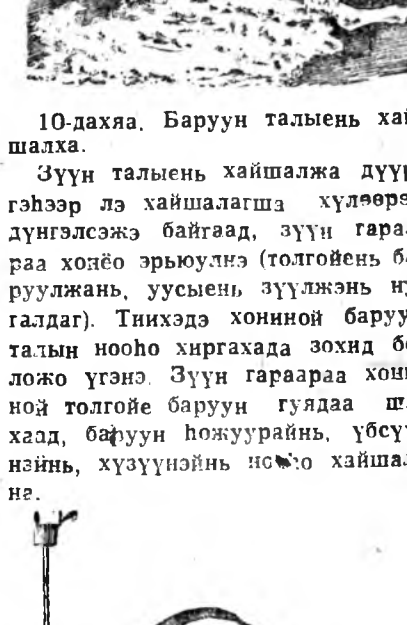
8-дахя. Боеын зүүн хажуу хайшалха.

9-дэхэ. Зүүн талын хайшалха.

10-дахя. Баруун талын хайшалха.

11-дэхэ. Баруун талын хиргаад хайшаллага дүүргэжэ.

Хонийн толгойн үргэлж хузын хоорондо хабилд, норганаһаань баруун дала дээгүүр бат багаар хайшалгаар үбүүндэнь тулгара. Зүүн гараара хонийн арнаһа уршала жэгдэлжэ үгэнэ. Уданы баруун далаһаань доош хууд тэшнэ хэдэн удаа машинкаа богони богонёр абуулархайбал, хайшаллага дүүргэхэ юм.

АНТАЙ ТЭМСЭДЭГ ГАРШАГАЙШУУЛ

НААГАЙ совхоздо трактористнууд Б. Фун Ся, П. Вишняков, Махалов, П. Горшков, механик Д. Хайбанов, мелиоратор Г. Т. Шаев гэгшэдэй хүдэлдэг олон станбаа бүридэһэн эбтэй эетэй гэдэе — «интернационал от» гэжэ тэндэхэ зонинь нэрлэжэ юм.

Эрдем колхозной дундагаар 100-120 үндэгэ абажа зорилготой. Табан зуушье, табан мянганшье тахья барил ажалын адли гэжэ тэрэ тоолодог. Тиммэхэ тэрэ зун намартга 5000 тахьятай болохо хүсэлтэй. Ная түрүүшын 1200 халбара асараад, найнаар дэгжээжэ байна.

ЭРДЭМ КОЛХОЗНОО

Эрдем колхозной дундагаар 100-120 үндэгэ абажа зорилготой. Табан зуушье, табан мянганшье тахья барил ажалын адли гэжэ тэрэ тоолодог. Тиммэхэ тэрэ зун намартга 5000 тахьятай болохо хүсэлтэй. Ная түрүүшын 1200 халбара асараад, найнаар дэгжээжэ байна.

ЭРДЭМ КОЛХОЗНОО

Эрдем колхозной дундагаар 100-120 үндэгэ абажа зорилготой. Табан зуушье, табан мянганшье тахья барил ажалын адли гэжэ тэрэ тоолодог. Тиммэхэ тэрэ зун намартга 5000 тахьятай болохо хүсэлтэй. Ная түрүүшын 1200 халбара асараад, найнаар дэгжээжэ байна.

ЭРДЭМ КОЛХОЗНОО

Эрдем колхозной дундагаар 100-120 үндэгэ абажа зорилготой. Табан зуушье, табан мянганшье тахья барил ажалын адли гэжэ тэрэ тоолодог. Тиммэхэ тэрэ зун намартга 5000 тахьятай болохо хүсэлтэй. Ная түрүүшын 1200 халбара асараад, найнаар дэгжээжэ байна.

ЭРДЭМ КОЛХОЗНОО

Эрдем колхозной дундагаар 100-120 үндэгэ абажа зорилготой. Табан зуушье, табан мянганшье тахья барил ажалын адли гэжэ тэрэ тоолодог. Тиммэхэ тэрэ зун намартга 5000 тахьятай болохо хүсэлтэй. Ная түрүүшын 1200 халбара асараад, найнаар дэгжээжэ байна.

ЭРДЭМ КОЛХОЗНОО

Эрдем колхозной дундагаар 100-120 үндэгэ абажа зорилготой. Табан зуушье, табан мянганшье тахья барил ажалын адли гэжэ тэрэ тоолодог. Тиммэхэ тэрэ зун намартга 5000 тахьятай болохо хүсэлтэй. Ная түрүүшын 1200 халбара асараад, найнаар дэгжээжэ байна.

